

Oponentský posudek na rigorózní práci Mgr. Jany Valentové
na téma
„Sexuální kriminalita páchaná na dětech (trestněprávní, kriminologické a
kriminalistické aspekty)“

Ochrana dětí před sexuální kriminalitou je závažným problémem, kterému je v posledních letech věnována významná pozornost, a to zejména pod vlivem mezinárodních iniciativ. Důležitou součástí této ochrany představují aspekty trestněprávní, a potažmo toho i kriminologické a kriminalistické. Přes řadu pozitivních změn, k nimž na tomto poli došlo, je přezkoumání trestněprávní úpravy a s ní souvisejících kriminologických a kriminalistických otázek s ohledem na závažnost daného jevu žádoucí.

Zpracování tématu klade nároky nejen na teoretické znalosti trestního práva a souvisejících oborů, ale vyžaduje také přehled o konkrétních způsobech páchaní zkoumaných trestných činů, současné aplikační praxi a odpovídajících kriminalistických metodách a postupech. Autorka při zkoumání problematiky těchto přístupů v potřebné míře využila.

Práce čítá 115 stran (včetně seznamu použité literatury), výklad je rozvržen do tří částí, doplněných úvodem a závěrem. Jednotlivé části jsou vnitřně podrobně členěny, což zvyšuje přehlednost textu a usnadňuje orientaci v práci.

Cílem práce je zmapovat možnosti zefektivnění boje proti sexuální agresí na dětech, upozornit na nedostatky platné právní úpravy a praxe a na podkladě toho formulovat náměty de lege lata i de lege ferenda. Formulace cíle práce odpovídá jejímu tématickému zaměření.

Systematika práce vychází ze záměru autorky zkoumat sexuální kriminalitu páchanou na dětech ze tří odlišných hledisek. První část je věnována kriminologickým aspektům problematiky. Autorka se v ní zabývá osobností pachatelů dané kriminality, jejími oběťmi a typickými způsoby jejího páchaní. Rozbor těchto otázek je doplněn statistickými údaji o vývoji sexuální kriminality v ČR a rovněž stručným nástinem některých preventivních aktivit. V druhé části je obsažena analýza trestněprávních aspektů, a to hmotněprávních i procesněprávních. Autorka tu rozebírá jednak vybrané skutkové podstaty trestných činů a problémy spojené s trestáním jejich pachatelů a jednak trestněprocesní zvláštnosti, jejichž účelem je zabránit sekundární viktimizaci dětských obětí. Třetí část práce je orientována na

kriminalistické aspekty zkoumané problematiky. Autorka si v ní všímá zejména zvláštností dokazování tohoto druhu trestné činnosti a specifik zacházení s dětskou obětí. Výklad je vyvážený s důrazem na nejvýznamnější otázky. Hlavní myšlenky práce včetně námětů na zdokonalení právní úpravy a praxe autorka zdařile shrnuje v závěru práce.

Po metodologické stránce práce vychází ze studia odborné literatury převážně tuzemského původu, statistických dat a soudní judikatury. K získání aktuálních informací je využito rovněž internetových zdrojů. Kladem práce je bohatá kazuistika. Širší však mohl být okruh literatury, z něhož autorka čerpala poznatky pro trestněprávní rozbor (výběr je omezen pouze na jednu učebnici trestního práva a jeden komentář, převažují prameny orientované kriminologicky).

Práci považuji za zajímavou. Výklad svědčí o schopnosti autorky tvůrčím způsobem zpracovat poznatky, které získala studiem literatury i při své praxi na státním zastupitelství. Její náměty na zdokonalení právní úpravy a praxe považuji vesměs za podnětné a náležitě odůvodněné. K práci mám jen dílčí připomínky, které se týkají trestněprávní části. Upozorňuji zejména na

- str. 42 až 44, kde autorka zřejmě v zájmu stručnosti příliš zjednodušila výklad o vývoji právní úpravy sexuálních trestných činů (např. hodnocení právní úpravy trestných činů týkajících se dětské pornografie budí dojem, jako kdyby právní úprava těchto deliktů existovala v nezměněné podobě již padesát let),
- str. 47, kde je autorkou uvedený konkrétní případ málo ilustrativní,
- str. 51, kde autorka opomíjí práci s judikaturou při vymezení pojmu pohlavní styk (tento prohrěšek se vyskytuje i při vymezení jiných pojmů na jiných místech práce),
- str. 58, kde autorka doporučuje, aby trestný čin znásilnění a trestný čin sexuálního nátlaku byly sloučeny, resp. aby trestný čin znásilnění absorboval sexuální nátlak; tento námět podle mého názoru příliš rozšiřuje tradiční pojetí trestného činu znásilnění a navíc je i v rozporu s autorčiným poznámkou na str. 43, kde se nastoluje otázka, zda by některé formy sexuálního nátlaku neměly být řešeny v rámci mimotrestní odpovědnosti,
- str. 69, kde je poněkud nepřesně vymezen okruh osob, jimž je možno uložit ochranné léčení a zabezpečovací detenci.

Po formální stránce práce odpovídá požadavkům kladeným na práce rigorózní. Drobnou výtku lze mít jen k seznamu použité literatury – pod položku „monografie“ jsou nesprávně podřazeny i učebnice a seznam není důsledně abecedně uspořádán.

Přes uvedené výhrady práci celkově hodnotím jako zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

Při obhajobě by se autorka mohla zabývat problémem sankcionování pachatelů sexuálního násilí na dětech.

JUDr. Marie Vanduchová, CSc.

V Praze dne 1. 3. 2013